

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Kateřinou Peroutkovou ve věci

žalobkyně: **X. X.**, narozená dne X
bytem X
zastoupená advokátem JUDr. Matějem Šedivým
sídlem Václavské náměstí 21, 110 00 Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, Odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2024, č. j. OAM-891/ZA-ZA11-P07-2022

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR, Odboru azylové a migrační politiky ze dne 18. 1. 2024, č. j. OAM-891/ZA-ZA11-P07-2022, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 8 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobkyně.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2024, č. j. OAM-891/ZA-ZA11-P07-2022 (dále jen

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

„napadené rozhodnutí“), kterým bylo o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany podané dne 2. 10. 2022 rozhodnuto tak, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje.

II. Obsah žaloby

2. Žalobkyně zopakovala svůj azylový příběh, k odůvodnění napadeného rozhodnutí, dle něhož se do vypuknutí války zjevně nevěnovala žádným politickým či veřejně angažovaným aktivitám proti ruskému režimu, poukázala na to, že není „kariérní opoziční aktivistkou“, v minulosti v době pobytu ve vlasti vůči státní politice nijak nevystupovala a nečelila tak ani žádným potížím. V případě války na Ukrajině již ale nelze hovořit pouze o územních sporech sousedících států, jako tomu bylo v případě předchozích aktivit Ruska vůči např. Gruzii či Moldavsku (Podněstří), nýbrž o totální invazi, která má za cíl zcela zlikvidovat napadený stát. Ruská politická reprezentace vyhrožuje jaderným útokem, který by představoval nebezpečí pro celý svět, včetně obyvatel ČR. Postupy i plány Ruska jsou naprosto nepřijatelné, žalobkyně je tak stavěna do role, kdy bude buď pasivně přihlížet a následně bude viněna, že s postupy svého domovského státu sympatizuje, nebo vůči nim vystoupí, avšak s vědomím, že se dopouští činnosti, která je v Rusku trestná.
3. Žalobkyně doložila svou protiválečnou aktivitu a tím prokázala, že jí v domovském státě hrozí postih, není rozhodné, že se takové aktivity nedopouštěla před vypuknutím války. Argumentace, dle které Rusko nemůže monitorovat všechny uskutečňované aktivity v zahraničí, je spekulativní, neboť není zřejmé, zda právě činnost žalobkyně nebyla zaznamenána FSB. S ohledem na uložení osmiletého trestu Marině Osvjannikové za protiválečný proslov vyjádřený v televizním vysílání nebo na úroveň vězeňství, která se dostala Navalnému, má obavy, že by její pronásledování vyústilo v likvidační postoj k její osobě. Názory žalobkyně se přitom plně shodují se zahraniční politikou ČR, navíc zde vychovává nezletilou dceru, která je na ní závislá. Pronásledování pak není uplatňováno jen vůči kariérním opozičníkům, nýbrž i proti zcela obyčejným občanům vyjadřujícím politické postoje založené na dodržování lidských práv. Žalovaný porušil § 3 správního řádu.
4. Navrhla, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

5. Žalovaný trval na správnosti a zákonnosti napadeného rozhodnutí, odkázal na obsah správního spisu a napadeného rozhodnutí. Zastával názor, že hlavním účelem žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně je snaha o legalizaci jejího pobytu v ČR. O mezinárodní ochranu požádala až poté, co ji vypršela platnost zaměstnanecké karty a byl jí vystaven výjezdní příkaz. Na území ČR pobývá již do roku 2010, za celou dobu pobytu jí nic nebránilo v podání žádosti, přesto jí podala až po vypršení platnosti zaměstnanecké karty, z čehož je očividné, že obavy o svou osobu nepovažovala za natolik závažné, aby vyhledala mezinárodní ochranu.
6. Ve správním řízení nezminila, že by měla během svého pobytu ve vlasti problémy s ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami, rovněž nebyla trestně stíhána, ani neuvedla přímé či bezprostřední nebezpečí takového jednání ze strany státních

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

orgánů země původu, které by bylo možno vyhodnotit jako vážnou újmu ve smyslu zákona o azylu. Nikdy neměla problémy s překračováním hranic do nebo z Ruska. Podrobně též rozebral aktivity žalobkyně na území ČR, avšak žalobkyně je buď nedoložila nebo nemají potřebnou relevanci. Na základě žalobkyní prezentovaných skutečností tak žalovaný nedospěl k závěru, že by mohla být bezprostředně po svém návratu do Ruska vystavena nějakým konkrétním problémům, natož azylově relevantnímu pronásledování.

7. K nově uvedeným žalobním námitkám uvedl, že žalobkyně dané skutečnosti ve správním řízení nikdy netvrdila, žalovaný je přitom oprávněn hodnotit pouze vyjádření a důkazy předložené po dobu správního řízení. Dále poznamenal, že uvedené skutečnosti jsou pouze v rovině tvrzení, nejsou nijak důkazně podloženy. Námitky tak považoval za irelevantní.
8. Informace, které použil k posouzení azylového příběhu žalobkyně, jsou dostatečně aktuální, objektivní, z dohledatelných zdrojů a zahrnují celé spektrum tvrzeného příběhu. Žalobní námitky nejsou způsobilé zpochybnit správnost napadeného rozhodnutí a vyznívají účelově. Žalobkyně volí argumentaci směřující vůči podkladům, po celou dobu správního řízení k nim ale nevznesla jedinou námitku.
9. K námitce nedostatečného zhodnocení možnosti udělit doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu uvedl, že v průběhu správního řízení žalobkyně neuvedla žádnou skutečnost, kterou by bylo možné podřadit vážné újmě ve smyslu § 14a, napadené rozhodnutí je i ve vztahu k doplňkové ochraně náležitě odůvodněno a dostatečně z něj vyplývá, z jakých důvodů nebyla žalobkyni udělena. Ani v tomto bodě hodnocení nemůže žalovaný pominout zjevnou účelovost žádosti. Žalobkyně kromě rodinných vazeb neuvedla žádné další relevantní skutečnosti, na základě nichž by měl žalovaný dojít k závěru, že vycestováním by v jejím případě mělo dojít k porušení mezinárodních závazků ČR.
10. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

11. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně, občanka Ruské federace, podala dne 2. 10. 2022 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice, dne 5. 10. 2022 poskytla údaje k žádosti, uvedla, že nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani skupiny, neúčastnila se politických akcí, politicky se neangažovala, je vdaná za ruského občana s povolením k trvalému pobytu na území ČR a má jednu dceru, rovněž ruskou občanku s povolením k trvalému pobytu na území ČR, narozenou v roce 2016. Žalobkyně do ČR přicestovala na studentské vízum, od té doby zde pobývala, později na základě zaměstnanecké karty, pravidelně navštěvovala v zemi původu svou matku, naposledy tam byla do května 2021. Je zcela zdravá. K důvodům žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že její pohled na to, co se v Rusku děje, se liší od oficiální pozice jeho představitelů, nemohla by tak normálně projevovat své názory na válku s Ukrajinou, další důvod je, že má v ČR dceru a není si jistá, zda by ještě někdy viděla svou rodinu, svou dceru, kdyby musela do Ruska odcestovat.
12. Během pohovoru dne 5. 10. 2022 uvedla, že v Rusku nikdy neměla žádné problémy se státními orgány nebo bezpečnostními složkami, nikdy nebyla trestně stíhána, nikdy neměla problémy při překračování hranic. V současnosti nemá vedle mezinárodní ochrany žádnou možnost legalizace svého pobytu v ČR, musela by vycestovat,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

povolení k trvalému pobytu si včas nevyřídila, chtěla o něj zažádat společně s prodloužením zaměstnanecké karty, zapomněla ale, kdy končí její platnost, v době koronaviru se neustále měnily podmínky podání žádosti a pracovní doba úřadu, když byla ještě studentkou, nemohla žádost o trvalý pobyt podat, neboť doba pobytu se počítá na polovinu. K důvodům žádosti uvedla, že na svém otevřeném Instagramovém profilu sdílela informace o tom, co se děje na Ukrajině, vyjadřovala svůj názor na válku, v současnosti na Instagramu vystupuje pod pseudonymem, pod vlastním jménem tam vystupovala do srpna 2022, tehdy se v Rusku začalo více stíhat, dostala strach. Většinou dělá posty, stories, někdy je vidí i tisíce lidí, sdílela informace o Mariupolu, Buču, Irpině, což je v Rusku trestný čin dle zákona o fejcích a trestního zákoníku, s aktivitou začala hned po začátku války. Zveřejňovala i vlastní myšlenky, různé fotky, videa, aby lidi šli na opoziční akce, také dělala pro lidi z Ukrajiny tetování (vlajky, symboly), což rovněž zveřejňovala, čímž dává najevo svůj názor. Také se jako prostý účastník zúčastnila jednoho mítinku proti ruské invazi na začátku války, sbírala finanční pomoc Ukrajině prostřednictvím svého zaměstnání a podepsala jednu petici proti válce, možná ještě jednu. S žádnými negativními reakcemi na svou protiválečnou angažovanost se dosud nesetkala, spíše s podporou. Angažovala se, protože nesouhlasila se zásahem Ruska do jiného svobodného státu, je to humanitární katastrofa, občanům s opozičními názory teď hrozí trestní stíhání, není tam žádná svoboda slova, člověk musí skrývat vlastní názory, jinak jej mohou zabít, zavřít, znásilnit, mohou s člověkem udělat cokoli a policistům z toho nic nehrozí. Hrozí to i samostatně protestujícím, četla, že někoho zatkli jen za četbu protiválečné básně na náměstí.

13. Součástí správního spisu jsou příspěvky z Instagramu žalobkyně, včetně fotografie z demonstrace na Václavském náměstí, nájemní smlouva o nájmu bytu, oznámení o přiznání dávky státní sociální podpory a potvrzení z mateřské školy. Žalovaný dále jako podklady shromáždil Informace OAMP – Ruská federace – Situace navrátilců do Ruské federace po krátkodobém či dlouhodobém pobytu v zahraničí ze dne 31. 10. 2022, Informace OAMP – Ruská federace – Bezpečnostní a politická situace v zemi ze dne 8. 3. 2023, Informace MZV ČR, č. j. 13675/2022-LPTP ze dne 24. 1. 2023 – Návraty občanů Ruské federace do vlasti.
14. Žalobkyně se dne 24. 8. 2023 seznámila s podklady k vydání rozhodnutí, nevyjádřila se k nim, ani nenavrhla doplnění.
15. V napadeném rozhodnutí ze dne 18. 1. 2024 žalovaný podrobně rekapituloval všechna tvrzení žalobkyně a konstatoval, že tvrzeným důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany je snaha o legalizaci pobytu v ČR, za důvod obav z návratu do země původu označila své údajné proukrajinské a protiruské aktivity. Žalobkyně v průběhu řízení neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možné učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byla během svého pobytu ve vlasti azylově relevantním způsobem pronásledována, žalobkyně výslovně uvedla, že nikdy nebyla členkou žádné politické strany ani skupiny, nikdy se politicky neangažovala, neúčastnila se žádných mítinků. Dále žalovaný rovněž nedospěl k závěru, že by mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, konstatoval, že nemůže pominout zjevnou účelovost podání žádosti, to žalobkyně ani nezastírala, potvrzuje to i skutečnost, že veškeré své obavy z návratu do vlasti spojuje s vypuknutím konfliktu na Ukrajině v únoru 2022, avšak o

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

mezinárodní ochranu požádala až 8 měsíců poté, v poslední den platnosti opakovaně jí vydaného výjezdního příkazu, aniž jí v dřívějším podání cokoliv bránilo. Pokud jde o snahu legalizovat si pobyt na území ČR, tento důvod není obsažen mezi taxativně vymezenými důvody v § 12 písm. b) zákona o azylu, žalobkyni nikdy nebylo uděleno správní vyhoštění a stále má možnost získat pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny s osobami trvale žijícími v ČR, nic jí tak nebrání, aby si pobytovou situaci v ČR vyřešila standardním způsobem, odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Pokud jde o tvrzení, že by v Rusku nemohla projevovat své názory, žalobkyně své údajné aktivity na podporu Ukrajiny značně vygradovala, na začátku války se účastnila pouze jednoho mítinku, kde neměla žádnou speciální roli, svou účast ani ničím neprokázala, podepsala jen jednu petici na začátku války, možná dvě, ani tyto své činnosti nijak nedoložila. Sbírkou finančních prostředků také neorganizovala ona sama, nýbrž její zaměstnavatel. Její instagramový profil je veden pod pseudonymem, většinu obsahu tvoří tetovací práce žalobkyně, nikoliv proukrajinské či protiruské příspěvky, příspěvky s touto tematikou byly z března a dubna 2022, poté byly sporadické, poslední pochází z dubna 2023, další se pak týkají již pouze tetování. Ve své vlasti se žádným protirežimním aktivitám nevěnovala, přestože svoboda slova je v Rusku potlačovaná již řadu let a Rusko již v minulosti napadlo a obsadilo území jiných nezávislých států (Gruzie, Moldavsko). Na základě informací OAMP (rekapituloval obsah informace o situaci navrátilců ze dne 31. 10. 2022), uvedl, že žalobkyně nebyla před svým odjezdem politicky angažovanou osobou, což by mohlo vyvolat zájem o ni. Dle žalovaného představa, že ruské státní orgány za stávající situace sledují informace a instagramové profily všech občanů Ruska vyjadřujících se proti válce nebo proti Rusku na celém světě, a poté pronásledují všechny své občany, kteří v několika málo případech sdílejí informace o válce na Ukrajině, je naprosto absurdní. Žádnému z rodinných příslušníků žalobkyně nebyl na území ČR udělen azyl, žalobkyně tak nesplňuje ani důvody pro udělení azylu dle § 13 zákona o azylu. Je dospělou, plně právně způsobilou, samostatnou a práceschopnou osobou, která si může své potřeby a prostředky na živobytí zajistit prací, neuvedla žádná omezení ani zvláštní potřeby, žalovaný tak neshledal dostatečně výjimečné okolnosti k udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalobkyně neuvedla a žalovaný nezjistil žádné skutečnosti, na základě kterých by jí mohla v případě návratu do vlasti hrozit vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu, v Rusku se politicky nijak neangažovala, její žádost považoval žalovaný za účelovou, ohledně vypořádání jejích protiruských aktivit odkázal na odůvodnění v části týkající se azylu. Bezpečnostní situace na většině území je stabilní, občané Ruska nejsou v obecném měřítku bezprostředně ohroženi konfliktem na Ukrajině. Nejedná se ani o porušení mezinárodních závazků dle §14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, manžel žalobkyně i jejich dcera jsou ruské státní příslušnosti, nemají ochranný typ pobytu, nic jim nebrání vycestovat se žalobkyní, kde si ona může požádat o standardní pobytové oprávnění za účelem sloučení rodiny, což je stále možné, správní vyhoštění jí uloženo nebylo. Žalobkyni nic nebrání vycestovat do země původu za účelem legalizace pobytu na území ČR.

V. Hodnocení Městským soudem v Praze

16. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobkyní uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s.ř.s.“), přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

vzhledem k účinnosti čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Soud po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

17. Soud ve věci rozhodl bez nařízení ústního jednání, neboť účastníci ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s. souhlasili s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Zároveň soud postupoval podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s.
18. Z výpovědi žalobkyně ve správním řízení vyplynulo, že svou žádost opírá mimo jiné o své proukrajinské a protiruské politické názory. Tyto názory projevovala na sociální síti Instagram prostřednictvím svého otevřeného profilu vedeného nyní pod pseudonymem, dříve však v něm byla žalobkyně uvedena pod svým jménem, a to do srpna 2022. Na svém profilu zveřejňovala a sdílela protiválečné příspěvky, dle tvrzení žalobkyně se týkaly též Mariupolu, Buču, Irpině. Dále se zúčastnila mítinku na Václavském náměstí, podepsala petice a účastnila se sbírky na podporu Ukrajiny. Takto se začala politicky angažovat až v souvislosti s válkou na Ukrajině.
19. Dle § 12 zákona o azylu *azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního bydliště.*
20. Pronásledováním se dle § 2 odst. 4 zákona o azylu rozumí *závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.* Toto ustanovení je potřeba vykládat v souladu s čl. 9 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „kvalifikační směrnice“), dle něhož se za pronásledování považuje jednání, které je *a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).* V čl. 9 odst. 2 kvalifikační směrnice je uveden demonstrativní výčet jednání, které lze považovat za pronásledování, dle písm. b) jsou to *právní, správní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem, dle písm. c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání.*
21. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) vyplývá, že: *„Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 5 Azs 36/2008 ze dne 28. května 2009 musí žadatel o azyl podle § 12 písm. b) zákona o azylu kumulativně splnit následující kritéria: „(1) musí se nacházet*

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

mimo zemi svého původu (tato podmínka není explicitně v zákoně o azylu stanovena, neboť se presumuje z povahy věci); (2) musí mít odůvodněný strach [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; (3) jemu hrozící újma musí dosahovat intenzity pronásledování [viz § 12 písm. b) zákona o azylu ve spojení s definicí pronásledování nyní zakotvenou v § 2 odst. 8 zákona o azylu]; (4) ochrana v zemi původu selhala (viz definice pronásledování nyní zakotvená v § 2 odst. 8 zákona o azylu); (5) musí být pronásledován z azylově relevantních důvodů [viz § 12 písm. b) zákona o azylu]; a (6) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule (viz § 15 zákona o azylu).“ Obdobné podmínky platí v případě § 12 písm. a) zákona o azylu, jen s tím rozdílem, že toto ustanovení (ve vazbě na čl. 43 Listiny základních práv a svobod, resp. z důvodu existence tohoto ustanovení na ústavní úrovni) speciálně cílí na jeden z azylově relevantních důvodů, jenž je jinak zahrnut v podmínce (5), a na zkušenost již uskutečněného (prožitého) pronásledování, o niž se objektivně opírá též odůvodněný strach z dalšího pronásledování v případě návratu ve smyslu podmínky (2).” (rozsudek ze dne 21. 5. 2014, č.j. 6 Azs 30/2014-45).

22. Rovněž je nutné připomenout judikaturu správních soudů týkající se institutu uprchlíka *sur place*, v případě žalobkyně totiž uvedené důvody obav z pronásledování vznikly až poté, co opustila zemi původu a několik let pobývala na území jiného státu. „Uprchlíkem na místě („sur place“) je osoba, u níž obava z pronásledování ve státě, jehož státní občanství má, vznikne až v době jejího pobytu na území cizího státu, a to v důsledku změny politické, národnostní či náboženské situace ve státě jejího státního občanství, nebo v důsledku veřejných aktivit této osoby vyvíjených až v cizím státě proti vládnoucímu režimu domovského státu.“ (rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2002, č. j. 5 A 746/2000-31, srov. také rozsudky NSS ze dne 30. 12. 2008, č. j. 8 Azs 37/2008-80 nebo ze dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013-26, publ. pod č. 3085/2014 Sb. NSS). Stejně tak podle čl. 5 odst. 1 kvalifikační směrnice může být odůvodněná obava z pronásledování nebo reálného nebezpečí vážné újmy založena na událostech, k nimž došlo po odjezdu žadatele ze země původu.
23. Z hlediska ust. § 12 písm. a) zákona o azylu je zřejmé, že jeho podmínky splněny nebyly, protože žalobkyně se před svým odjezdem z vlasti politicky neangažovala, ve vlasti nečelila žádným problémům se státními orgány a bezpečnostními složkami, do vlasti se rovněž bez problémů opakovaně vracela. Žalobkyně to v žalobě ani nezpochybňuje.
24. Žalovaný z hlediska vypořádání ust. § 12 písm. b) zákona o azylu v první řadě upozorňoval na zjevnou účelovost žádosti o mezinárodní ochranu, neboť žalobkyně žádost podala až poté, co jí uplynula platnost zaměstnanecké karty, kterou si nestihla včas prodloužit, nezískala vízum za účelem strpení a byl jí vydán výjezdní příkaz, požádala v poslední den jeho platnosti. Podle žalovaného je tak zjevné, že pokud by žalobkyně měla jiné možnosti legalizace pobytu, o mezinárodní ochranu by nežádala. Navíc svou žádost spojovala se zahájením konfliktu na Ukrajině, který ale začal 8 měsíců před podáním žádosti.
25. V obecné rovině platí, že žadatel by měl podat žádost o mezinárodní ochranu neprodleně poté, co k tomu má příležitost, prodleva mezi první možností požádat o mezinárodní ochranu a datem podání této žádosti může azylový příběh značně znevěrohodnit. Každou žádost je však třeba hodnotit individuálně v kontextu specifických okolností (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2020, č. j. 10 Azs 235/2020-35). Žalobkyně pobývala na území ČR již několik let, nejprve na základě studentského víza a později na základě zaměstnanecké karty, kdy však z důvodů na její straně

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

pozbyla toto pobytové oprávnění, vízum strpění následně neobdržela. Žalobkyně spojuje svou žádost se svými aktivitami po vypuknutí války na Ukrajině, nicméně svou žádost o mezinárodní ochranu podala až cca 8 měsíců poté v poslední den platnosti výjezdního příkazu a poté, co po ztrátě zaměstnanecké karty neuspěla s žádostí o vízum strpění. V tomto kontextu soud souhlasí se žalovaným, že to příliš nesvědčí o tom, že by žalobkyně skutečně naléhavě pocítovala důvody, pro které o mezinárodní ochranu žádá. Nicméně jsou zde dány další podstatné skutečnosti, které žalovaný nesprávně vyhodnotil.

26. Žalobkyně v řízení doložila řadu svých protiválečných příspěvků na sociální síti Instagram, které jsou zejména z března a dubna 2022, další ze září až listopadu 2022 a poslední jsou datované v dubnu 2023. V řízení vypověděla, že její účet byl původně vedený pod jejím jménem, teprve v srpnu 2022 změnila své příjmení na pseudonym, neboť se tehdy začalo v Rusku více stíhat a ona se začala bát, její účet sleduje asi 14 000 lidí z různých koutů světa. Uvedla, že se v Rusku v březnu 2022 přijaly nové zákony, zákon o fejcích a změny trestního zákoníku, informace, které sdělovala na internetu, jsou takovými fejký, za tyto informace hrozí v Rusku 3-15 let vězení.
27. Žalovaný přitom z Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022, která se týká situace navrátilců, zacházení ze strany státních úřadů a monitoringu sociálních sítí, zjistil, že ruské bezpečnostní složky nemají kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích, často je stíhání iniciováno vnějším podnětem, např. nahlášení, nebo faktorem známosti osoby např. známý aktivista, stíhání za online protiválečnou aktivitu je v poslední době na rozdíl od jarních měsíců daleko častějším jevem než za veřejný protest, stíhání za protiválečné komentáře na sociálních sítích se co do celkového počtu stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob, tak obyčejných lidí, ruské úřady mohou obecně využít pro případnou kriminalizaci online aktivity i komentáře z minulosti, objevily se například případy kriminalizace i 3 roky staré aktivity, jeden ze zdrojů uvedl případ stíhání navrátilce podle čl. 207.3 trestního zákoníku za šíření tzv. fake news v Rostově na Donu.
28. Soud shledal, že žalovaný aktivity žalobkyně na sociálních sítích bagatelizoval, když uvedl, že žalobkyně zde vystupuje pod pseudonymem, nezabýval se však tím, že do srpna 2022 dle svého tvrzení vystupovala pod svým pravým jménem a měla otevřený účet. Její tehdejší aktivity tedy již mohly být zaznamenány. Rovněž se řádně nezabýval tím, že již v té době publikovala řadu příspěvků protiválečné povahy, ať už se jednalo o reposty či sdílení cizích informací či zdrojů či o vlastní komentáře žalobkyně. Žalovaný v podstatě vypořádal tuto činnost žalobkyně s tím, že je dle něj absurdní představa, že by ruské státní orgány za stávající situace a při svých omezených kapacitách a nesoučinnosti příslušných států sledovaly informace a instagramové profily všech občanů Ruska, vyjadřujících se proti válce na Ukrajině nebo proti Rusku na celém světě, a poté pronásledovaly všechny své občany, kteří v několika málo případech komentují nebo sdílejí informace o válce na Ukrajině. Tento závěr však odpovídá výše uvedeným zjištěným informacím o zemi původu pouze částečně v tom, že dle Informace OAMP ruské bezpečnostní složky nemají kapacitu, aby zvládaly kriminalizovat všechny protiválečné projevy na sociálních sítích. Nicméně dle této informace je stíhání často iniciováno vnějším podnětem, např. nahlášením. S ohledem na to, že žalobkyně do srpna 2022 měla otevřený účet, kde vystupovala pod svým jménem, tedy nelze vyloučit, že by mohla být předmětem takového nahlášení, a to i když sama nebyla přímo politickou aktivistkou či zájmovou osobou ruských státních

orgánů. Jak je uvedeno v Informaci OAMP stíhání za protiválečné komentáře na sociálních sítích se co do celkového počtu stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob, tak obyčejných lidí.

29. Jak rovněž vyplývá ze shora uvedené Informace OAMP, je v Rusku trestné šíření tzv. fake news podle čl. 207.3 trestního zákoníku; to by korespondovalo s výpovědí žalobkyně, která uvedla, že v Rusku byly přijaty nové zákony o tzv. fejcích, za jejichž šíření v Rusku hrozí 3 –

15 let vězení. Žalovaný se však tímto trestným činem a jeho úpravou v Ruské federaci nijak blíže nezabýval, neuvedl, jaká je jeho skutková podstata, jaké jednání je jím postižitelné a jaký trest hrozí, neuvedl ani, zda a v jakém rozsahu je tento trestný čin aktuálně v Rusku skutečně stíhán, nezabýval se ani tím, zda by protiválečné příspěvky žalobkyně na Instagramu mohly naplňovat příslušnou skutkovou podstatu daného či jiných obdobných trestných činů. V tom je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné a skutkový stav vyžaduje zásadní doplnění. Žalovaný též opomenul, že dle Informace OAMP Ruská federace Bezpečnostní a politická situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 8. 3. 2023, která je součástí spisu, ruské úřady kriminalizovaly šíření informací o ruské invazi, které se odlišovaly od oficiálního režimního narativu tzv. speciální vojenské operace, například nová kriminalizace šíření lží o ruských ozbrojených složkách umožňuje udělit trest odnětí svobody až na 15 let. I v tomto smyslu je nedostatečný skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí.

30. Lze souhlasit se žalovaným, že žalobkyně není veřejně známou osobností a dosud dle vlastního tvrzení neměla žádné problémy s ruskými státními orgány či bezpečnostními složkami, do roku 2021 pravidelně do Ruska jezdila a nikdy nenarazila na komplikace při překračování hranic do ani ze země. Nicméně, jak vyplývá ze shora uvedené Informace OAMP ze dne 31. 10. 2022, stíhání za protiválečné komentáře na sociálních sítích se co do celkového počtu stejnou mírou dotýká jak veřejně známých osob, tak obyčejných lidí, ruské úřady mohou obecně využít pro případnou kriminalizaci online aktivity i komentáře z minulosti. Tato zjištění tak mohou být relevantní v případě žalobkyně, což však žalovaný nevzal v potaz.
31. Tedy, ani pozdější podání žádosti o mezinárodní ochranu, ani nedostatek politické angažovanosti žalobkyně před rokem 2022 nemohly zastínit shora uvedené skutečnosti týkající se aktivit žalobkyně na sociálních sítích, kterými se měl žalovaný podrobně zabývat a vyhodnotit je v kontextu s informacemi o zemi původu, což řádně neučinil.
32. K účasti žalobkyně na demonstracích soud uvádí, že nelze souhlasit s tím, že svou účast na demonstraci nijak nedoložila, ve správním spise je totiž založen snímek obrazovky z Instagramu, kde je žalobkyně na demonstraci vyfocena. Tento závěr žalovaného je tak v rozporu s obsahem spisu. Žalovaný je tak povinen se v dalším řízení vypořádat i se skutečností, že žalobkyně se účastnila uvedené demonstrace, což je zjiitelné z jejího Instagramu. V souvislosti s tím je žalovaný povinen vypořádat se i s tím, že žalobkyně podpořila sbírku na podporu Ukrajiny, což je rovněž zjiitelné z jejího Instagramu.
33. Pokud jde o údajné petice podepsané žalobkyní, lze souhlasit se žalovaným, že žalobkyně ani jeden svůj podpis nijak neprokázala, přestože to přislíbila. Žalovaný tedy nepochybil, pokud v této části nepovažoval tvrzení žalobkyně za azylově relevantní.

34. Z výše uvedených důvodů soud odůvodnění žalovaného v části týkající se azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu považoval za nedostatečné, což je důvodem nezákonnosti napadeného rozhodnutí.
35. Výše uvedené závěry se obdobným způsobem vztahují též na vypořádání důvodů pro udělení doplňkové ochrany, a to dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu, kde žalovaný rovněž vyšel z výše uvedených chybných předpokladů a nedostatečně zjištěného skutkového stavu.
36. S ohledem na shora uvedené soud napadené rozhodnutí podle ust. § 78 odst. 1 a § 76 odst. 1 písm. a) a b) s.ř.s. zrušil. V souladu s ust. § 78 odst. 4 s.ř.s. soud současně vyslovil, že se věc vrací žalovanému k dalšímu řízení.
37. V dalším řízení se žalovaný bude v souladu s výše uvedeným na podkladě aktuálních a adresných informací o zemi původu zabývat tím, jaká je skutková podstata trestného činu tzv. fake news dle 207.3 ruského trestního zákoníku či obdobných trestných činů, jaký trest v případě porušení hrozí, jak jsou tyto skutkové podstaty aplikovány v praxi a v jakém rozsahu, vyhodnotí, zda příspěvky žalobkyně na sociální síti Instagram mohou naplňovat skutkovou podstatu těchto trestných činů, zda je podle ruských právních předpisů postižitelné jednání žalobkyně spočívající v účasti na demonstraci či podpoře sbírky pro Ukrajinu, dále vyhodnotí, jaká je pravděpodobnost, že ruské státní orgány mohou zjistit takové jednání žalobkyně (při respektování toho, že do srpna 2022 vedla svůj instagramový účet pod svým jménem) a zda jí v této souvislosti následně v zemi původu při jejím návratu hrozí pronásledování (při testu tzv. přiměřené pravděpodobnosti) či nebezpečí vážné újmy (při testu tzv. reálného nebezpečí). Právní názor vyslovený v tomto rozsudku žalovaného v dalším řízení zavazuje (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).
38. O nákladech řízení soud rozhodl dle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, proto jí přísluší právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému. Náklady vynaložené žalobkyní v daném řízení představují náhradu nákladů právního zastoupení spočívající v odměně za 2 úkony právní služby po 3 100 Kč, tedy celkem 6 200 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif, tj. převzetí zastoupení a písemné podání k soudu) a náhradu hotových výdajů po 300 Kč za jeden úkon, celkem 600 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky). Celková výše nákladů řízení tedy činí částku 6 800 Kč + DPH o sazbě 21 %, celkem tedy 8 228 Kč včetně DPH.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. T.

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. srpna 2024

Mgr. Kateřina Peroutková v. r.
samosoudkyně